

Νοέμβριος 2024

ΠΡΑΞΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΧΝΗΤΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

Ανάλυση διατάξεων για την διακυβέρνηση της ΤΝ και τις αρμόδιες αρχές εποπτείας

ΓΡΑΦΟΥΝ

ΝΙΚΗ ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΛΑΜΠΡΙΝΗ ΓΥΦΤΟΚΩΣΤΑ

European
**Artificial Intelligence
& Society Fund**

Η έρευνα αυτή κατέστη δυνατή χάρη στην υποστήριξη του **“European Artificial Intelligence & Society Fund”**. Η αποκλειστική ευθύνη για το περιεχόμενο ανήκει στους συγγραφείς και αυτό ενδέχεται να μην αντικατοπτρίζει απαραίτητα τις θέσεις του NEF ή των Ιδρυμάτων Εταίρων.

:

Η μελέτη «Πράξη για την Τεχνητή Νοημοσύνη: Ανάλυση διατάξεων για τις απαγορευμένες πρακτικές του άρθρου 5 του Κανονισμού 2024/1689» είναι διαθέσιμη με την άδεια Αναφορά Δημιουργού – Μη Εμπορική Χρήση 4.0 (CC-BY-NC) . Αυτή η άδεια επιτρέπει στους άλλους να κάνουν διασκευές, να τροποποιούν και να δημιουργούν παράγωγα του παρόντος έργου, αλλά χωρίς εμπορική χρήση. Τα νέα έργα θα πρέπει - να αναγνωρίζουν τη Homo Digitalis και να παραμένουν μη-εμπορικά, δεν απαιτείται ωστόσο να αδειοδοτούνται με τους ίδιους όρους.

© 2024 Homo Digitalis

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Εισαγωγή	2
Δομή ανάλυσης	3
Εθνική διακυβέρνηση ΤΝ	4
Ορισμός και αρμοδιότητες αρχής εποπτείας της αγοράς	5
Έννοιες “ανεξάρτητα”, “αμερόληπτα” και “χωρίς προκαταλήψεις”	7
Χαρτογράφηση υφιστάμενων εθνικών αρχών	11
Συμπεράσματα από την συγκριτική ανάλυση	15
Προτάσεις για μοντέλα εθνικής διακυβέρνησης ΤΝ	19
Κύρια συμπεράσματα και συστάσεις	20
Παράρτημα	21
Ενδεικτική Βιβλιογραφία	22
Βιογραφικά Στοιχεία	24

Εισαγωγή

Η αλματώδης ανάπτυξη της ΤΝ και οι πολλαπλές εφαρμογές της σε ευαίσθητους τομείς, όπως η υγεία, η οικονομία και η δημόσια ασφάλεια, καθιστούν επιτακτική την ανάγκη για ένα ολοκληρωμένο σύστημα διακυβέρνησης σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Χωρίς έναν αποτελεσματικό μηχανισμό επιβολής και εποπτείας, ο Κανονισμός για την ΤΝ κινδυνεύει να είναι ουσιαστικά ανενεργός, αφήνοντας το πεδίο της ΤΝ απροστάτευτο από κινδύνους που θα μπορούσαν να πλήξουν τόσο τα δικαιώματα των πολιτών όσο και το δημόσιο συμφέρον.

Ο Κανονισμός για την ΤΝ παρέχει στα κράτη μέλη της ΕΕ την ευελιξία να σχεδιάσουν τις δομές διακυβέρνησης της ΤΝ, δίνοντας κάποιες βασικές, αλλά όχι λεπτομερείς, κατευθυντήριες γραμμές. Πιο συγκεκριμένα, τα κράτη μέλη μπορούν είτε να δημιουργήσουν νέους ρυθμιστικούς φορείς αποκλειστικά για την ΤΝ είτε να ενσωματώσουν αυτές τις αρμοδιότητες εποπτείας σε υφιστάμενες οντότητες, όπως οι εθνικές αρχές προστασίας δεδομένων, εντός των νομικών τους πλαισίων. Εν ολίγοις, τα κράτη μέλη αποφασίζουν ποιες είναι οι καταλληλότερες εθνικές αρχές για να αναλάβουν αυτά τα καθήκοντα.

Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η δημοσίευση από το Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης του καταλόγου των εθνικών αρχών και φορέων που επιβάλλουν ή εποπτεύουν την τήρηση των ενωσιακών υποχρεώσεων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών

σύμφωνα με το άρθρο 77 του Κανονισμού για την ΤΝ, διορίζοντας την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα, τον Συνήγορο του Πολίτη, την Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών και την Εθνική Επιτροπή Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Για την άποψη της Homo Digitalis πάνω σε αυτό το ζήτημα αλλά και των συναφών διατάξεων για την προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων, δείτε [εδώ](#).

Αυτή ήταν και η πρώτη υποχρέωση για την εφαρμογή του AI Act σε εθνικό επίπεδο, αλλά και το πρώτο βήμα στην δημιουργία ενός αποτελεσματικού εθνικού συστήματος διακυβέρνησης και εποπτείας της ΤΝ. Μια δεύτερη και σημαντικότερη υποχρέωση είναι αυτή του θεσμικού σχεδιασμού των αρχών εποπτείας της αγοράς που σύμφωνα με το άρθρο 113 περίπτωση β) του Κανονισμού για την ΤΝ θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι και τις 2 Αυγούστου 2025. Μέχρι τότε θα πρέπει να γίνει και ο διορισμός των κοινοποιουσών αρχών.

Από την μία πλευρά, το άρθρο 70 του Κανονισμού για την ΤΝ επιτρέπει στα κράτη μέλη ευελιξία στη σύσταση ή την ενσωμάτωση νέων αρχών σε υφιστάμενες και προτρέπει στον διορισμό κάποιων όπως η Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα για συστήματα ΤΝ επιβολής νόμου αλλά και την Τράπεζα της Ελλάδος για τα χρηματοπιστωτικά και χρηματοοικονομικά ζητήματα.

Από την άλλη, ο Κανονισμός 2019/1020 έχει ήδη οδηγήσει στη δημιουργία διαφόρων οργανωτικών δομών, με 36 αρχές εποπτείας της αγοράς να έχουν ιδρυθεί στην Ελλάδα, ορισμένες εκ των οποίων πληρούν τα πρότυπα που θέτει ο Κανονισμός για την ΤΝ, ενώ άλλες όχι. Με βάση τον Κανονισμό 2019/1020, τα κράτη μέλη της ΕΕ διαθέτουν διάφορες αρχές κατηγοριοποιημένες ανά τομέα (π.χ. ιατροτεχνολογικά προϊόντα, δομικά προϊόντα, μηχανοκίνητα οχήματα) που παρατίθενται στην πύλη της Επιτροπής.

Ο σχεδιασμός εθνικής διακυβέρνησης της ΤΝ αποτελεί μια σύνθετη διαδικασία, όπως αποδεικνύεται από τους διαφορετικούς σχεδιασμούς διακυβέρνησης που έχουν υιοθετήσει τα κράτη μέλη. Προς το παρόν, τρία μοντέλα διακυβέρνησης κυριαρχούν στις συζητήσεις, τα οποία θα δούμε αναλυτικότερα στην παρούσα μελέτη.

Δομή ανάλυσης

Σκοπός της παρούσας ανάλυσης της Homo Digitalis είναι η ανάδειξη ορισμένων κρίσιμων ζητημάτων που εγείρει η εφαρμογή των διατάξεων περί συστήματος διακυβέρνησης της ΤΝ, λαμβάνοντας υπόψη τις εθνικές δομές αλλά και την οπτική της κοινωνίας των πολιτών. Πιο συγκεκριμένα στην ανάλυση αυτή απαντάμε στα εξής ερωτήματα:

- Ποια δομή διακυβέρνησης προτείνει ο Κανονισμός για την ΤΝ;
- Τι σημαίνει για τον Κανονισμό για την ΤΝ η έννοια “αρχή εποπτείας της αγοράς”;
- Τι ισχύει στον Κανονισμό 2019/1020 και γιατί αυτά τα δύο νομοθετήματα πρέπει να τα δούμε μαζί;

- Ποιες ελληνικές αρχές πληρούν τις προϋποθέσεις που θέτουν οι δύο Κανονισμοί και γιατί;
- Ποια μοντέλα διακυβέρνησης έχουν υιοθετηθεί ή είναι υπό συζήτηση σε άλλες χώρες στην παρούσα χρονική στιγμή;
- Ποιοι είναι οι κύριοι προβληματισμοί μας;
- Και ποιες οι βασικές μας βελτιωτικές προτάσεις;

Όπως και με την προηγούμενη μελέτη της Homo Digitalis για τις διατάξεις του Κανονισμού για την ΤΝ σχετικά με την εκτίμηση αντικτύπου στα θεμελιώδη δικαιώματα στόχος είναι να συμβάλει εποικοδομητικά στον δημόσιο διάλογο, προτείνοντας συγκεκριμένες λύσεις για μια αποτελεσματική εποπτεία της ΤΝ στην Ελλάδα.

Εθνική Διακυβέρνηση Τεχνητής Νοημοσύνης

Ενώ πολλά έχουν γραφτεί και ειπωθεί για την ευρωπαϊκή εποπτεία της ΤΝ, λίγη σημασία έχει δωθεί στο κατεξοχήν εκτελεστικό όργανο συμμόρφωσης με τον Κανονισμό για την ΤΝ, τις αρχές εποπτείας της αγοράς.

Στην ανάλυση που ακολουθεί, θα εξετάσουμε το εθνικό σύστημα διακυβέρνησης της ΤΝ όπως αυτό θεσπίζεται από της διατάξεις του Κανονισμού για την ΤΝ. Οι κοινοποιούσες αρχές και οι αρχές εποπτείας της αγοράς αναφέρονται συλλογικά ως οι εθνικές αρμόδιες αρχές (Άρθρο 3(48)).

Αρχή Εποπτείας της Αγοράς

Η αρχή αυτή βασίζεται στην ήδη υπάρχουσα έννοια των αρχών εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με τον Κανονισμό (ΕΕ) 2019/1020 και επιφορτίζεται με την εξασφάλιση ότι μόνο προϊόντα που συμμορφώνονται με τη νομοθεσία της ΕΕ διατίθενται στην αγορά της Ένωσης. Ανάλογα με το μοντέλο ή σύστημα διακυβέρνησης, μπορεί να οριστούν πάνω από μία αρχή εποπτείας της αγοράς (βλ. Κεφάλαιο 4) το οποίο αποτελεί το κύριο αντικείμενο της παρούσας μελέτης.

Αυτές οι αρχές πρέπει να λειτουργούν ανεξάρτητα, αμερόληπτα και χωρίς προκατάληψη, να διαθέτουν κατάλληλους τεχνικούς, οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, καθώς και τις αναγκαίες υποδομές για να εκτελούν αποτελεσματικά τα καθήκοντά τους σύμφωνα με τον Κανονισμό για την ΤΝ (Άρθρο 70(1) & (3)).

Κοινοποιούσες Αρχές

Οι «φορείς αξιολόγησης συμμόρφωσης» είναι οργανισμοί που εκτελούν δραστηριότητες τρίτων για την αξιολόγηση συμμόρφωσης, συμπεριλαμβανομένων των ελέγχων, των πιστοποιήσεων και των επιθεωρήσεων (Άρθρο 3(21)). Είναι υπεύθυνες για τη σύσταση και την εκτέλεση της διαδικασίας αξιολόγησης, ορισμού και γνωστοποίησης των φορέων αξιολόγησης συμμόρφωσης, καθώς και για την παρακολούθησή τους (Άρθρο 3(19) και Άρθρο 28(1)).

Οι αρχές αυτές εκπίπτουν του σκοπού τη παρούσας μελέτης.

Εθνικές Αρχές για την προστασία θεμελιωδών δικαιωμάτων

Είναι οι εθνικές δημόσιες αρχές που θα διασφαλίζουν την τήρηση των υποχρεώσεων προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο Παράρτημα III.

Αυτές οι αρχές θα πρέπει να έχουν την εξουσία να ζητούν και να αποκτούν πρόσβαση σε οποιαδήποτε τεκμηρίωση δημιουργείται ή διατηρείται βάσει του Κανονισμού για την ΤΝ, όταν αυτή η τεκμηρίωση είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους εντός των ορίων της δικαιοδοσίας τους (Άρθρο 77 (2)).

Ορισμός & αρμοδιότητες αρχής εποπτείας της αγοράς

Σύμφωνα με το άρθρο 3(36) του Κανονισμού για την ΤΝ και τα άρθρα 3(3) και 3(4) του Κανονισμού για την εποπτεία της αγοράς και την συμμόρφωση των προϊόντων, με τον όρο “εποπτεία της αγοράς” νοούνται οι δραστηριότητες που διεξάγονται και τα μέτρα που λαμβάνονται από αρχές εποπτείας της αγοράς προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι τα προϊόντα (εν προκειμένω ΤΝ) συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις που ορίζει η ισχύουσα ενωσιακή νομοθεσία εναρμόνισης και ότι προστατεύεται το δημόσιο συμφέρον που η νομοθεσία αυτή καλύπτει.

“Αρχή εποπτείας της αγοράς” είναι η αρχή που ορίζεται από το κράτος μέλος ως αρμόδια να ασκεί εποπτεία της αγοράς στο έδαφος του.

Σύμφωνα με τον Κανονισμό 2019/1020, κάθε κράτος μέλος υποχρεούται να συστήσει εκτός από αρχές εποπτείας της αγοράς και ένα ενιαίο γραφείο σύνδεσης (ή ενιαίο σημείο επαφής). Το τελευταίο έχει διπλό ρόλο:

- i) εκπροσωπεί τη συντονισμένη θέση των εθνικών αρχών και
- ii) υποστηρίζει τη συνεργασία μεταξύ των αρχών εποπτείας της αγοράς, των τελωνειακών αρχών και των λοιπών συσταθισμένων αρχών.

Είναι οι εθνικές δημόσιες αρχές που θα διασφαλίζουν την τήρηση των υποχρεώσεων προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων σε σχέση με τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο Παράρτημα III.

Αυτές οι αρχές θα πρέπει να έχουν την εξουσία να ζητούν και να αποκτούν πρόσβαση σε οποιαδήποτε τεκμηρίωση δημιουργείται ή διατηρείται βάσει του Κανονισμού για την ΤΝ, όταν αυτή η τεκμηρίωση είναι απαραίτητη για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής τους εντός των ορίων της δικαιοδοσίας τους (Άρθρο 77 (2)).

Δεδομένης της διασυνοριακής φύσης της ΤΝ, το ενιαίο γραφείο σύνδεσης διαδραματίζει καίριο ρόλο στο συντονισμό των εποπτικών αρχών μεταξύ των κρατών-μελών για τον έλεγχο των προϊόντων ΤΝ στην αγορά της Ένωσης.

Αρμοδιότητες αρχής εποπτείας

Οι βασικές εξουσίες της αρχής εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με τις διατάξεις του Κεφαλαίου IX και τμήματος 3 του Κανονισμού της ΤΝ, συνοψίζονται ως εξής:

- **Επιβολή και έλεγχος συμμόρφωσης** με τον Κανονισμό για την ΤΝ, μέσα από την

αξιολόγηση των συστημάτων ΤΝ που ενδέχεται να παρουσιάζουν κινδύνους για την υγεία, την ασφάλεια ή τα θεμελιώδη δικαιώματα, απαιτώντας διορθωτικές ενέργειες, απόσυρση ή ανάκληση εάν διαπιστωθεί μη συμμόρφωση

- **Ερευνητικές εξουσίες**, με δικαίωμα πρόσβασης στην τεκμηρίωση, στα σύνολα δεδομένων και, εάν είναι απαραίτητο, στον πηγαίο κώδικα των συστημάτων ΤΝ υψηλού κινδύνου για την αξιολόγηση της συμμόρφωσης
- **Συνεργασία και αμοιβαία συνδρομή** με την Υπηρεσία ΤΝ και άλλες αρχές εποπτείας της αγοράς σε ολόκληρη την ΕΕ, ιδίως για συστήματα ΤΠ γενικής χρήσης που μπορούν να χρησιμοποιηθούν για σκοπούς υψηλού κινδύνου
- **Εμπιστευτικότητα και ανταλλαγή πληροφοριών**, ιδίως όταν πρόκειται για ευαίσθητα δεδομένα που σχετίζονται με την επιβολή του νόμου ή την εθνική ασφάλεια
- **Διορθωτικές εξουσίες**, σε περίπτωση που διαπιστωθεί μη συμμόρφωση, μπορούν να απαιτήσουν από τους φορείς εκμετάλλευσης να λάβουν διορθωτικά μέτρα, όπως η απόσυρση ή η ανάκληση συστημάτων ΤΝ από την αγορά και να επιβάλλουν μέτρα αν διαπιστωθεί έλλειψη τεχνικής τεκμηρίωσης ή απουσία σήματος CE.
- **Υποβολή ετήσιας έκθεσης** στην Επιτροπή και στις αρμόδιες εθνικές αρχές σχετικά με τις δραστηριότητες εποπτείας της αγοράς, συμπεριλαμβανομένων τυχόν απαγορευμένων πρακτικών και μέτρων που έχουν ληφθεί

- **Κοινοποίηση σοβαρών περιστατικών** που αφορούν συστήματα ΤΝ και λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα για την αντιμετώπιση των περιστατικών αυτών
- **Συντονισμός και κοινές έρευνες** με άλλες αρχές ή την Επιτροπή για την προώθηση της συμμόρφωσης και τον εντοπισμό της μη συμμόρφωσης

Έννοιες “ανεξάρτητα”, “αμερόληπτα” και “χωρίς προκαταλήψεις”

Γενικά

Οι Ανεξάρτητες Διοικητικές Αρχές ή κατά τον νέο όρο Ανεξάρτητες Αρχές (εφεξής ΑΑ) είναι διοικητικά όργανα ενταγμένα στο Νομικό Πρόσωπο του Κράτους, δηλαδή ενσωματωμένα στο Δημόσιο. Ορισμένες ΑΑ έχουν κατοχυρωθεί συνταγματικά με την αναθεώρηση του 2001 ενώ άλλες προβλέπονται νομοθετικά. Ο όρος “Διοικητικές” έχει πλέον απαλειφθεί προκειμένου να υπογραμμιστεί η ανεξαρτησία τους από το κράτος.

Με τη συνταγματική αναθεώρηση του 2001 ρυθμίζεται στο άρθρο 101 Α η διαδικασία επιλογής των μελών των ΑΑ, τίθενται οι βασικοί κανόνες λειτουργίας τους και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους (σε συνδυασμό με τις ειδικές διατάξεις που αφορούν κάθε Αρχή. Βλ. και άρθρο 56, παρ. 3 στοιχ. β΄ του Συντάγματος).

Πλέον όμως των συνταγματικά κατοχυρωμένων ΑΑ, προβλέπεται και η νομοθετική σύσταση ΑΑ.

Η πλειονότητα αυτών έχει συσταθεί με νόμο προς εκπλήρωση υποχρέωσης απορρέουσας από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Οι εν λόγω ΑΑ έχουν σημαντικές αρμοδιότητες στο πεδίο της ρύθμισης απελευθερωμένων αγορών και υπηρεσιών. Οι ιδρυτικοί τους νόμοι προβλέπουν -ομοίως με το Σύνταγμα- προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία των μελών τους και διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια.

Έχουν μεγάλο βαθμό ανεξαρτησίας απέναντι στην Κυβέρνηση καθώς δεν υπόκεινται-κατ'εξάιρεση- σε ιεραρχικό έλεγχο και εκπληρώνουν τους παρακάτω σκοπούς:

- Άσκηση ενός συνταγματικού δικαιώματος, είτε
- Άσκηση εποπτείας σε μεγάλους τομείς της διοικητικής δράσης, είτε
- Ρύθμιση μιας οικονομικής δραστηριότητας, η οποία συνιστά αγορά απελευθερωμένης δημόσιας υπηρεσίας υπό λειτουργική έννοια (π.χ. τηλεπικοινωνίες, ταχυδρομικές υπηρεσίες).

Προς εκπλήρωση των ως άνω, οι ΑΑ έχουν αποφασιστικές αρμοδιότητες για την άσκηση δημόσιας εξουσίας. Ειδικότερα, διαθέτουν γνωμοδοτικές αρμοδιότητες, κανονιστικές αρμοδιότητες (δηλαδή εξουσία θέσπισης κανόνων δικαίου (κατά το άρθρο 43 παρ. 2, εδάφιο β του Συντάγματος), αρμοδιότητες αδειοδότησης, ελεγκτικές αρμοδιότητες και αρμοδιότητες επιβολής προστίμων και λοιπών διοικητικών κυρώσεων.

Η βασική διαφορά μεταξύ συνταγματικά κατοχυρωμένων, αφενός, και νομοθετικώς προβλεπόμενων, αφετέρου, ΑΑ έγκειται στο γεγονός ότι οι πρώτες δεν μπορούν να καταργηθούν ούτε να τροποποιηθούν από τον κοινό νομοθέτη.

Αντίθετα, όσον αφορά τις νομοθετικώς προβλεπόμενες ΑΑ, χαρακτηρίζονται μεν, από αποδέσμευση από ιεραρχικούς ή εποπτικούς ελέγχους, ωστόσο ο νομοθέτης μπορεί ελεύθερα τόσο να τις καταργήσει, όσο και να τις μετατρέψει σε αυτοτελείς διοικητικές υπηρεσίες.

Επιπλέον, αξίζει να αναφερθεί ότι πέραν της ως άνω διάκρισης των ΑΑ (συνταγματικά - νομοθετικά προβλεπόμενες), η κατανομή των ΑΑ μπορεί να γίνει και με άλλα κριτήρια. Ειδικότερα, η διάκριση των ΑΑ μπορεί να γίνει σύμφωνα με τον λόγο ίδρυσης και της αποστολής που επιτελούν (ουσιαστικό κριτήριο). Σε αυτή την κατηγορία εντάσσονται ενδεικτικά οι ΑΠΔΠΧ, ΑΣΕΠ, ΑΔΑΕ και ΣΤΠ. Επίσης, διάκριση μπορεί να γίνει βάσει του κύριου ρόλου που κατέχουν. Ειδικότερα, ορισμένες ΑΑ λειτουργούν ως «εγγυητές» ενός συνταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματος ή μιας θεμελιώδους υποχρέωσης της Πολιτείας (πχ ΑΠΔΠΧ και ΑΔΑΕ), ενώ άλλες είναι επιφορτισμένες με την ρύθμιση ενός τομέα της αγοράς γι αυτό και είναι γνωστές και ως «αρχές-ρυθμιστές» (πχ ΡΑΕ, ΕΠΑΝ, ΕΕΤΤ).

Ανεξάρτητη

Σύμφωνα με την αιτιολογική σκέψη 154 καθώς και το άρθρο 74 του Κανονισμού για την ΤΝ, οι εθνικές αρμόδιες αρχές θα πρέπει να ασκούν τις εξουσίες τους ανεξάρτητα, αμερόληπτα και χωρίς προκαταλήψεις, ώστε να διασφαλίσουν τις αρχές της αντικειμενικότητας των δραστηριοτήτων και των καθηκόντων τους και να διασφαλίζουν την εφαρμογή και εκτέλεση του Κανονισμού για την ΤΝ.

Η ανεξαρτησία είναι μια πολύ ευρεία έννοια με την οποία εννοείται η άνευ εξαρτήσεων δράση. Πιο συγκεκριμένα, η ανεξαρτησία μια Αρχής εκφράζεται στους εξής πυλώνες:

- **Στα μέλη που την απαρτίζουν.** Πιο συγκεκριμένα, τα μέλη μιας ανεξάρτητης Αρχής έχουν προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία.

Προσωπική ανεξαρτησία υπάρχει όταν ο διορισμός του μέλους γίνεται ακολουθώντας μια διαδικασία που παρέχει εγγυήσεις αδιάβλητης κρίσης, στην πρόβλεψη ορισμένης θητείας και στη διασφάλιση αντίστοιχης στοιχειώδους οικονομικής ανεξαρτησίας.

Επίσης, η λειτουργική ανεξαρτησία του μέλους συνίσταται στην μη υπαγωγή του στον ιεραρχικό έλεγχο ή στη διοικητική εποπτεία του Δημοσίου (και κανενός τύπου εντολές διαταγές, οδηγίες ή παρεμβάσεις). Κατά συνέπεια, τα μέλη απαλλαγμένα από κάθε είδους σύγκρουση συμφερόντων, δρουν με τρόπο ανεξάρτητο.

- Στην **διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια** της οντότητας, η οποία διαθέτει δικό της προσωπικό και ιδιαίτερο προϋπολογισμό.

- **Μη υπαγωγή σε διοικητικό έλεγχο.** Η Αρχή παρότι έχει ενταχθεί στο Νομικό Πρόσωπο του Κράτους, δεν ελέγχεται από το αρμόδιο Υπουργείο.
- Δεν γίνεται **έλεγχος νομιμότητας** των πράξεων τους (πολλώ δε μάλλον σκοπιμότητας).

Ωστόσο, παρά την εν γένει ανεξαρτησία τους, οι ΑΑ υπόκεινται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο. Οι πράξεις τους, ως εκτελεστές πράξεις διοικητικών Αρχών, υπόκεινται στον έλεγχο του διοικητικού δικαστή, κατά τα διαλαμβανόμενα στις οικείες διατάξεις του Συντάγματος (άρθρα 94 και 95) και στα σχετικά δικονομικά νομοθετήματα.

Αμερόληπτη

Σύμφωνα και με την αιτιολογική σκέψη 154 του Κανονισμού για την ΤΝ, τα μέλη των αρχών θα πρέπει να απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους.

Μιας και ο Κανονισμός για την ΤΝ, δεν παρέχει περισσότερες πληροφορίες για το τι εμπίπτει στην έννοια της αμεροληψίας, ανατρέξαμε στις γενικές αρχές του Διοικητικού Δικαίου για να κατανοήσουμε καλύτερα τον όρο.

Βασικό ζητούμενο κατά την άσκηση των καθηκόντων μιας αρχής είναι η ενδυνάμωση της αντικειμενικότητας προκειμένου να αποπνέει εμπιστοσύνη σε έκαστο απευθυνόμενο προς αυτή. Η εμπιστοσύνη αυτή αποδυναμώνεται όταν μια πιθανή σχέση εξάρτησης με την εκτελεστική εξουσία που προκύπτει από την ιεραρχική σχέση των οργάνων καθώς και από τη λογοδοσία και τη δυνατότητα εποπτικού ελέγχου συνιστά ένα λόγο για πιθανή εξάλειψη μιας αντικειμενικής κρίσης.

Σύμφωνα με την απόφαση του ΣτΕ 3720/2006 και κάνοντας τη δέουσα αναλογική εφαρμογή, μια αρχή και ειδικότερα τα μέλη της "δεν παρέχουν εγγυήσεις αμερόληπτης κρίσης όχι μόνον όταν έχουν είτε προσωπικό συμφέρον στην έκβαση της συγκεκριμένης υποθέσεως είτε ιδιαίτερο δεσμό ή ιδιάζουσα σχέση ή εχθρότητα με τους ενδιαφερόμενους, αλλά και όταν είναι δυνατόν να δημιουργηθεί εύλογα η υπόνοια ότι έχουν ήδη σχηματισμένη και μη δυνάμενη να ανατραπεί, δηλαδή προκατειλημμένη, γνώμη για την υπόθεση ή το πρόσωπο που πρόκειται να κρίνουν».

Επιπλέον σύμφωνα με τις αποφάσεις ΣτΕ 3407/2008 και ΣτΕ 3035/2009 «Η αρχή της αμεροληψίας αποτελεί Δικαιϊκή αρχή που εκφράζει στα σύγχρονα φιλελεύθερα και δημοκρατικά πολιτεύματα την αξία ότι ο ασκών νομιμοποιημένη εξουσία κριτής έναντι οποιουδήποτε ενδιαφερομένου πρέπει, αφενός, να είναι αλλά και να φαίνεται ότι είναι κατά την ενάσκηση των καθηκόντων του, απαλλαγμένος από κάθε εσωτερική ή εξωτερική επιρροή, η οποία ενδεχομένως θα νοθεύσει τη κρίση του κατά την άσκηση της εξουσίας του επί τη βλάβη ή επί τη ωφελεία του ενδιαφερόμενου προσώπου και αφετέρου να εμπνέει εμπιστοσύνη ότι η βούληση ή κρίση του διαμορφώνεται ερειδόμενη σε αντικειμενικά γεγονότα και αξιολογήσεις»

Επιπρόσθετα, το ΕΔΔΑ αναφέρει ότι η έννοια της αντικειμενικότητας όπως προκύπτει από το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ για τη δίκαιη δίκη πρέπει να εξετάζεται υπό το φως δύο παραγόντων: α) να προσπαθήσει να καθορίσει την προσωπική απόφαση του αποφασίζοντος οργάνου σε μια συγκεκριμένη περίπτωση και β) να καθορίσει εάν το αποφασίζον όργανο κατορθώνει (με τη στάση του) να παρέχει επαρκείς εγγυήσεις (αμεροληψίας) ώστε να αποκλείεται κάθε νόμιμη αμφιβολία ως προς αυτό (δηλαδή την έλλειψη αντικειμενικότητας).

Επομένως συνάγεται ότι η αμφιβολία περί ύπαρξης αμεροληψίας υπάρχει λόγω μιας πιθανής ιεραρχικής σχέσης και αυτό γιατί η ύπαρξη ιεραρχικής σχέσης και παρεπόμενου εποπτικού ελέγχου που ασκείται από τυχόν προϊστάμενη αρχή στην υφιστάμενή της, δημιουργεί ένα "ευνοϊκό" κλίμα για ανάπτυξη μεροληπτικών συμπεριφορών.

Χωρίς προκαταλήψεις

Η ερμηνεία του συγκεκριμένου όρου δεν είναι εύκολη, καθώς δεν υπάρχει κάποια περαιτέρω πληροφορία ή αναφορά στον Κανονισμού για την ΤΝ. Από την έρευνα για την συγγραφή της παρούσας μελέτης, προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

- Η προκατάληψη χτίζεται από επαναλαμβανόμενα στερεότυπα καθώς και προσωπικές εμπειρίες, που δύσκολα αποβάλλονται.
- Ειδικότερα, εξετάζοντας τον όρο αυτό σε ένα δικαστήριο κατά τη συνεδρίαση για τη έκδοση τελικής απόφασης, γίνεται αντιληπτό πως ο δικαστής οφείλει να εξετάσει μόνο γεγονότα και αντικειμενικές αλήθειες αποφεύγοντας κάθε είδους προκατάληψη (συναισθηματική ή ηθική).
- Σύμφωνα με το ΕΔΔΑ (Micallef v. Malta, 2018), η απουσία προκαταλήψεων είναι αλληλένδετη με την αρχή της αμεροληψίας τόσο σε υποκειμενικό όσο και σε αντικειμενικό επίπεδο.

- Πιο συγκεκριμένα, το υποκειμενικό επίπεδο αφορά την εξέταση και τον προσδιορισμό των προσωπικών πεποιθήσεων κάθε συγκεκριμένου υποκειμένου που εκπροσωπεί έναν φορέα λήψης αποφάσεως σε μια συγκεκριμένη υπόθεση, δηλαδή την έλλειψη προσωπικής προκατάληψης σχετικά με το εξεταζόμενο ζήτημα (υποκειμενική αμεροληψία, η οποία τεκμαίρεται έως ότου αποδειχθεί το αντίθετο). Αντίστοιχα, το αντικειμενικό επίπεδο, σχετίζεται με στοιχεία που θα μπορούσαν να δημιουργήσουν αμφιβολίες για το κατά πόσο ο φορέας λήψης αποφάσεων και η σύνθεσή του λειτουργούν αμερόληπτα.

- Εν προκειμένω, μια Αρχή με αποφασιστική εξουσία για τον έλεγχο και αξιολόγηση της ΤΝ οφείλει να εργαστεί και αποφασίσει χωρίς προκαταλήψεις.
- Επιπλέον, δέον να εξεταστεί και η δημόσια εικόνα - το "φαίνεσθαι" κάθε αρχής σε ό,τι αφορά τη δράση και τη στάση της στο παρελθόν.
- Πιο συγκεκριμένα, έκαστη οντότητα μέσω των αποφάσεων της δημιουργεί ένα αναγνωριστικό πορτρέτο ή αλλιώς ένα μοτίβο για τον τρόπο που αποφασίζει. Η εικόνα αυτή μπορεί να παίξει καθοριστικό ρόλο στο πώς θα αξιολογήσει το προϊόν της ΤΝ και κατά πόσο θα μπορέσει να απεμπλακεί από προηγούμενες θέσεις/ απόψεις που έχει πάρει μέσω των αποφάσεων που έχει εκδώσει.

Χαρτογράφηση υφιστάμενων εθνικών αρχών

Στην Ελλάδα υπάρχουν πέντε (5) Ανεξάρτητες και συνταγματικά κατοχυρωμένες αρχές και είκοσι δύο (22) νομοθετικά κατοχυρωμένες. Για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης επιλέχθηκαν δώδεκα (12) από τις προαναφερθείσες αρχές. Βασικό κριτήριο ήταν η συνάφεια με το βασικό αντικείμενο εποπτείας - τεχνολογίες ΤΝ - καθώς και τα κριτήρια του άρθρου 74 του Κανονισμού.

Είναι απαραίτητο να υπογραμμίσουμε πως μια ενδελεχής ανάλυση όλων των ανεξάρτητων αρχών θα εξέπιπτε του σκοπού της παρούσας μελέτης.

Μεθοδολογία

Πιο συγκεκριμένα, συγκρίναμε τις παρακάτω δώδεκα (12) αρχές με βάση είκοσι (20) παραμέτρους:

Παράμετροι σύγκρισης αρχών			
1. Συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή	2. Νομοθετικά κατοχυρωμένη αρχή	3. Αρχή εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με Κανονισμό 2019/1020	4. Αρχή εποπτείας σύμφωνα με τον Κανονισμό για την ΤΝ
5. Αρχή εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με άλλο ΕΕ Κανονισμό εκτός των ανωτέρω	6. Αντικείμενο εποπτείας	7. Κύριες αρμοδιότητες	8. Ανεξαρτησία
9. Αμεροληψία	10. Χωρίς προκαταλήψεις	11. Γνώσεις σχετικά με τεχνολογία ΤΝ	12. Γνώσεις δεδομένων και υπολογιστικής δεδομένων
13. Γνώσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων	14. Γνώσεις κυβερνοασφάλειας	15. Γνώσεις κινδύνων για τα θεμελιώδη δικαιώματα	16. Γνώσεις σχετικά με την υγεία και την ασφάλεια
17. Γνώσεις νομικών απαιτήσεων	18. Γνώση κάποιων εκ των προϊόντων Παραρτήματος 1	19. Γνώση κάποιων εκ των συστημάτων ΤΝ Παραρτήματος 3	20. Διοικητικός έλεγχος

Βλέπε αναλυτικότερα συγκριτικό πίνακα 1.

Λίστα αρχών			
Ανώτατο Συμβούλιο Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ)	Αρχή Διασφάλισης του Απορρήτου των Επικοινωνιών (ΑΔΑΕ)	Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (ΑΠΔΠΧ)	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)
Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας (ΕΕΑΕ)	Επιθεώρηση Εργασίας (ΕΕ)	Συνήγορος του Καταναλωτή (ΣΤΚ)	Συνήγορος του Πολίτη (ΣΤΠ)
Επιτροπή Ανταγωνισμού (ΕΠΑΝ)	Τράπεζα της Ελλάδας (ΤτΕ)	Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς (ΕΚ)	Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας (ΕΑΚ)

Βλέπε αναλυτικότερα συγκριτικό πίνακα 1.

Εκτός των ανεξάρτητων αρχών, είναι εξίσου σημαντικό να εξετάσουμε τις υπάρχουσες αρχές εποπτείας της αγοράς, όπως διορίστηκαν με την εφαρμογή του Κανονισμού 2019/1020.

Δώδεκα (12) συνολικά φορείς εποπτεύουν πάνω από 30 κατηγορίες προϊόντων, οι οποίες ρυθμίζονται και από το Παράρτημα 1 του Κανονισμού για την ΤΝ και εξετάστηκαν υπό το πρίσμα των ίδιων είκοσι (20) κριτηρίων όπως και οι ανεξάρτητες αρχές. Συγκεκριμένα:

Υπάρχουσες Αρχές Εποπτείας της Αγοράς			
Ελληνικός Οργανισμός Φαρμάκων (ΕΟΦ)	Γενική Γραμματεία Βιομηχανίας (ΓΓΒ) (Υπουργείο Ανάπτυξης)	Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΕΕΤΤ)	Ανεξάρτητη Αρχή Δημοσίων Εσόδων (ΑΑΔΕ)
Γενική Γραμματεία Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων (ΓΓΤΤ)	Γενική Γραμματεία Υποδομών και Μεταφορών (ΓΓΥΜ)	Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης (ΥΨΔ)	Γενική Γραμματεία Ενωσιακών Πόρων και Υποδομών (ΓΓΕΠΥ)
Γενική Γραμματεία Φυσικού Περιβάλλοντος και Υδάτων (ΓΓΦΠΥ)	Ελληνικός Οργανισμός Ανακύκλωσης (ΕΟΑΝ)	Αρχηγείο Λιμενικού Σώματος, Ελληνική Ακτοφυλακή (ΑΛΣ)	Αρχή Πολιτικής Αεροπορίας (ΑΕΠ)

Βλέπε αναλυτικότερα συγκριτικό πίνακα 2.

Συγκριτικός Πίνακας 1.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΠΙΘΑΝΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΟΝ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ 2024/1689											
	ΑΠΔΠΧ	ΤτΕ	ΕΕΤΤ	ΕΣΡ	ΑΔΑΕ	ΣτΚ	ΣτΠ	ΕΠΑΝ	ΕΚ	ΕΕ	ΑΣΕΠ	ΕΑΚ
Συνταγματικά κατοχυρωμένη	Ναι	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι
Νομοθετικά κατοχυρωμένη	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι
Αρχή Εποπτείας σύμφωνα με Κανονισμό 2019/1020	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Αρχή Εποπτείας σύμφωνα με Κανονισμό για την ΤΝ	Ναι Άρθρο 74 παρ. 8	Ναι Άρθρο 74 παρ.6-7	Όχι	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως	Ίσως
Αρχή Εποπτείας με άλλο Ευρωπαϊκό Κανονισμό εκτός των ανωτέρω	Ναι, τον ΓΚΠΔ	Όχι	Ναι, DSA Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι, NIS2
Ανεξαρτησία	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι
Αμεροληψία	Ναι	Ναι	Όχι, διορίζονται από Υπ. Συμβούλιο	Ναι	Ναι	Όχι, διορίζεται από το Υπ. Συμβούλιο	Όχι, διορίζεται από το Υπ. Συμβούλιο	Ναι	Όχι, διορίζεται από Υπ. Οικονομικών	Όχι, διορίζονται από Υπ. Εργασίας	Ναι	Όχι, διορίζονται από το Υπ. Συμβούλιο
Χωρίς προκαταλήψεις	Ex post αξιολόγηση											
Γνώσεις σχετικά με τεχνολογία ΤΝ	Ναι	Όχι	Ίσως	Όχι	Ναι	Ίσως	Ίσως	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι
Γνώσεις δεδομένων + υπολογιστικής δεδομένων	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Ίσως	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Ναι
Γνώσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ίσως	Όχι	Ίσως	Ναι	Ναι
Γνώσεις κυβερνοασφάλειας	Ναι	Ίσως	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι
Γνώσεις κινδύνων για θεμελιώδη δικαιώματα	Ναι	Όχι	Ίσως	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ίσως	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι
Γνώσεις σχετικά με υγεία και ασφάλεια	Ίσως	Ίσως	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι
Γνώσεις νομικών απαιτήσεων	Ναι	Ναι	Ναι	Ίσως	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι
Γνώση κάποιου εκ των προϊόντων Παραρτήματος 1	Όχι	Όχι	Ναι	Ίσως	Ναι	Ναι	Όχι	Ίσως	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Γνώση καποιων εκ των συστημάτων ΤΝ Παραρτήματος 3	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Έλεγχος	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Ναι, από το Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων	Ναι, από το Υπουργικό Συμβούλιο	Ναι, από το Υπουργείο Ανάπτυξης	Ναι, από το Υπουργείο Οικονομικών	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Δεν υπόκειται σε διοικητικό έλεγχο	Ναι, στο Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης

Συγκριτικός Πίνακας 2.

ΚΡΙΤΗΡΙΑ	ΥΠΑΡΧΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΤΗΣ ΑΓΟΡΑΣ - ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 2019/1020											
	ΕΟΦ	ΓΓΒ	ΕΕΤΤ	ΑΔΑΕ	ΓΓΤΤ	ΓΓΥΜ	ΥΨΔ	ΓΓΕΠΥ	ΓΓΦΠΥ	ΕΟΑΝ	ΑΛΣ	ΑΕΠ
Συνταγματικά κατοχυρωμένη	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Νομοθετικά κατοχυρωμένη	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι
Αρχή Εποπτείας σύμφωνα με Κανονισμό 2019/1020	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Αρχή Εποπτείας σύμφωνα με Κανονισμό για την ΤΝ	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Αρχή Εποπτείας με άλλο Ευρωπαϊκό Κανονισμό εκτός των ανωτέρω	Όχι	Όχι, αλλά Single Liaison Office (SLO)	Ναι, DSA Συντονιστής Ψηφιακών Υπηρεσιών	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Ανεξαρτησία	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι
Αμεροληψία	Όχι	Όχι	Όχι, διορισμός από Υπ. Συμβούλιο	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Χωρίς προκαταλήψεις	EX POST αξιολόγηση											
Γνώσεις σχετικά με τεχνολογία ΤΝ	Όχι	Ίσως	Όχι	Ίσως	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ίσως
Γνώσεις δεδομένων + υπολογιστικής δεδομένων	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Γνώσεις προστασίας προσωπικών δεδομένων	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Γνώσεις κυβερνοασφάλειας	Όχι	Όχι	Ίσως	Ναι	Ίσως	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι
Γνώσεις κινδύνων για θεμελιώδη δικαιώματα	Όχι	Όχι	Όχι	Ίσως	Όχι	Ναι	Ναι	Όχι	Ίσως	Όχι	Ναι	Ναι
Γνώσεις σχετικά με υγεία και ασφάλεια	Ναι	Ναι	Ίσως	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Ίσως	Ναι	Ναι	Όχι	Όχι
Γνώσεις νομικών απαιτήσεων	Ναι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι	Όχι
Γνώση κάποιου εκ των προϊόντων Παραρτήματος 1	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Όχι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι	Ναι
Γνώση κάποιων εκ των συστημάτων ΤΝ Παραρτήματος 3	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Όχι	Όχι	Όχι	Ναι	Ναι

Συμπεράσματα – συγκριτική ανάλυση

Τόσο η ανάλυση των βασικών χαρακτηριστικών που πρέπει να έχει μια αρχή εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με τον Κανονισμό για την ΤΝ, όσο και η χαρτογράφηση των εθνικών αρχών μας οδηγούν στα εξής συμπεράσματα:

- Μια συνταγματικά ή νομοθετικά κατοχυρωμένη αρχή για να είναι πραγματικά ανεξάρτητη, πρέπει να μην υπόκειται σε κάποιου είδους διοικητικό έλεγχο.
- Για να είναι αμερόληπτη, θα πρέπει τα διοικητικά κυρίως μέλη να απέχουν από κάθε ενέργεια ασυμβίβαστη με τα καθήκοντά τους αλλά και να μην υπάρχει κάποια ιεραρχική σχέση ή παρεπόμενου εποπτικού ελέγχου που να ασκείται από την προϊστάμενη αρχή στην υφιστάμενή της. Για παράδειγμα, αν τα μέλη της διορίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο ή κάποιο Υπουργείο, η αμεροληψία αμφισβητείται.
- Το αν κάποια αρχή ενεργεί χωρίς προκαταλήψεις, δεν μπορεί να κριθεί *ex ante* αλλά *ex post*.

Από τις εικοσιδύο (22) συνολικά αρχές και φορείς που αποτέλεσαν αντικείμενο της παρούσας μελέτης, μόνο οι επτά (7) πέρασαν το πρώτο τεστ της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, συγκεκριμένα: η ΑΠΔΠΧ, η ΤτΕ, το ΕΣΡ, η ΑΔΑΕ, η ΕΕ και ο ΑΣΕΠ.

Καμία από τις υφιστάμενες αρχές εποπτείας της αγοράς - με εξαίρεση τις ΕΕΤΤ και ΑΔΑΕ - δεν πληρούν τα παραπάνω κριτήρια, είτε γιατί υπόκεινται σε κάποιον διοικητικό έλεγχο, είτε γιατί υπόκεινται απευθείας σε κάποια υπουργεία, (βλέπε ειδικά Υπουργείο Ανάπτυξης) είτε γιατί τα μέλη διορίζονται από το εκάστοτε υπουργικό συμβούλιο ή υπουργείο.

Από τις 7 (εφτά) που αναφέρθηκαν ήδη, οι ΑΠΔΠΧ, ΑΔΑΕ, ΑΣΕΠ και ΕΕΤΤ φαίνεται να πληρούν τις περισσότερες περιπτώσεις τεχνογνωσίας που απαιτείται με βάση το άρθρο 70 παράγραφος 3 του Κανονισμού για την ΤΝ.

Αν και είναι εκτός σκοπού της παρούσας έρευνας, το ανθρώπινο δυναμικό και οι πόροι της κάθε αρχής πρέπει να είναι ένα από τα ζωτικά κριτήρια επιλογής των κατάλληλων αρχών εποπτείας της αγοράς. Επομένως, αποτελεί άμεση ανάγκη η σχετική ενδυνάμωσή τους.

Προτάσεις για μοντέλα διακυβέρνησης

Αν και υπάρχουν διάφορα μοντέλα διακυβέρνησης, για τους σκοπούς της παρούσας μελέτης θα ερευνήσουμε τρία από αυτά.

Μοντέλο νούμερο 1: σύσταση νέας αρχής

Πλεονεκτήματα: η δημιουργία ενός κεντρικού φορέα σχεδιασμένου ρητά για την εποπτεία της ΤΝ, που θα προσελκύει προσωπικό με δεξιότητες προσαρμοσμένες στις ιδιαίτερες απαιτήσεις της ΤΝ, θα αντιμετωπίζει με ολιστικό τρόπο όλα τα ζητήματα και συστήματα ΤΝ, (Παράρτημα Ι και ΙΙΙ).

Μειονεκτήματα: Ωστόσο, ενδέχεται να μην έχει εξειδικευμένη εμπειρογνομosύνη σε συγκεκριμένο κλάδο και να κινδυνεύει να αποκοπεί από τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων τομέων.

Επιπλέον, ο επείγων χαρακτήρας της εφαρμογής του Κανονισμού για την ΤΝ, με τις τρεις πρώτες προθεσμίες να τίθενται σε ισχύ μέχρι και τον Αύγουστο του 2025, καθιστά τη συνήθως χρονοβόρα διαδικασία νομικής και θεσμικής σύστασης ενός νέου οργανισμού σημαντικό μειονέκτημα.

Εναλλακτική Α: Αντί για την δημιουργία μιας νέας αρχής εποπτείας της αγοράς θα μπορούσε να συσταθεί ένα “κέντρο αρμοδιοτήτων” που θα συγκεντρώνει προσωρινά ή μόνιμα εμπειρογνώμονες ΤΝ με διαφορετικό υπόβαθρο για να σχηματίζουν διεπιστημονικές ομάδες (για συγκεκριμένες υποθέσεις τις οποίες θα χειρίζονται οι ισχύουσες αρχές εποπτείας όπως ορίζονται στον Κανονισμό 2019/1020).

Στα θετικά της προσέγγισης αυτής είναι πως αποσκοπεί στην ενσωμάτωση ολοκληρωμένων γνώσεων ΤΝ με βαθιά τομεακή κατανόηση, παρά τις πιθανές προκλήσεις πρόσληψης, ιδίως για τις τεχνικές θέσεις.

Εναλλακτική Β: Μια άλλη προσέγγιση για την ελαχιστοποίηση της δημιουργίας νέων αρχών θα μπορούσε να είναι η δημιουργία ειδικών υποτμημάτων στο πλαίσιο των υφιστάμενων αρχών εποπτείας όπως ορίστηκαν από τον Κανονισμό 2019/1020, τα οποία θα έχουν αποκλειστική αρμοδιότητα επί της ΤΝ που χρησιμοποιείται στους συγκεκριμένους τομείς τους.

Σύμφωνα με αυτό το μοντέλο διακυβέρνησης, μπορεί να επιλεχθεί μια αρχή ή ένας φορέας, που πληροί τις προϋποθέσεις των διατάξεων του Κανονισμού της ΤΝ αλλά έχει τον ρόλο του συντονιστή, ως αρχή εποπτείας της αγοράς, δίνοντας την πραγματική εξουσία στις υφιστάμενες αρχές, όπως αυτές αναλύθηκαν πιο πάνω. Οι απαιτήσεις οργάνωσης, διαμοιρασμού πληροφοριών και συντονισμού είναι από τις μεγαλύτερες προκλήσεις και μειονεκτήματα και των δύο εναλλακτικών.

Μοντέλο 2: Ανάθεση στην ΑΠΔΠΧ - Γνώμη ΕΣΠΑ

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Προστασίας Δεδομένων (ΕΣΠΑ) συνιστά οι Αρχές Προστασίας Δεδομένων (ΑΠΔ) να ορίζονται από τα κράτη μέλη ως αρχές εποπτείας της αγοράς για τα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο άρθρο 74(8) του Κανονισμού για την ΤΝ.

Επιπλέον, το ΕΣΠΑ συνιστά τα κράτη μέλη, λαμβάνοντας υπόψη τις απόψεις των εθνικών ΑΠΔ, να εξετάσουν το ενδεχόμενο ορισμού των ΑΠΔ ως αρχών εποπτείας της αγοράς για τα υπόλοιπα συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΙΙ, ειδικά όταν τα συστήματα αυτά πιθανόν να επηρεάζουν τα δικαιώματα και τις ελευθερίες των φυσικών προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων, εκτός εάν οι τομείς αυτοί καλύπτονται από υποχρεωτικό ορισμό, όπως π.χ. ο χρηματοπιστωτικός τομέας.

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, καθώς το μοναδικό σημείο επαφής σύμφωνα με τον Κανονισμό για την ΤΝ θα πρέπει να είναι μια αρχή εποπτείας της αγοράς, όπως ορίζεται από το Άρθρο 70(2) του Κανονισμού, οι ΑΠΔ θα πρέπει να ορίζονται ως τα μοναδικά σημεία επαφής για το κοινό και τους αντίστοιχους φορείς σε επίπεδο κράτους μέλους και Ένωσης.

Πλεονεκτήματα: Αξιοποιεί το υφιστάμενο οργανωτικό πλαίσιο και τις τομεακές γνώσεις της ΑΠΔΠΧ. Το άρθρο 74 παράγραφος 8 του Κανονισμού για την ΤΝ, ήδη υποδεικνύει στα κράτη μέλη πως οι εκάστοτε ΑΠΔ θα μπορούσαν να οριστούν ως αρχές εποπτείας της αγοράς για συστήματα ΤΝ υψηλού κινδύνου που απαριθμούνται στο παράρτημα 3 και χρησιμοποιούνται για σκοπούς επιβολής του νόμου, τη διαχείριση των συνόρων, την προστασία της δικαιοσύνης και της δημοκρατίας.

Μειονεκτήματα: Οι ΑΠΔ, δεν έχουν τεχνογνωσία σε ζητήματα του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού σε αντίθεση με το υψηλό επίπεδο γνώσης σε θέματα που άπτονται της προστασίας των προσωπικών δεδομένων και η επιλογή αυτή αγνοεί την ευρεία εφαρμογή του νόμου για την ΤΝ.

Εκτός αυτού, στην Ελλάδα, η ΑΠΔΠΧ είναι εδώ και χρόνια υποστελεχωμένη και αντιμετωπίζει δυσκολίες να ανταπεξέλθει σε όσα ήδη της έχουν ανατεθεί μέσω του ΓΚΠΔ. Το να πιστεύουμε πως μπορεί να ανταπεξέλθει, με τις ισχύουσες συνθήκες σε κάτι τόσο απαιτητικό δεν είναι ρεαλιστικό.

Μοντέλο 3: Ανάθεση σε τουλάχιστον δύο αρχές

Λαμβάνοντας ως εφελκυστικό αυτής της επιλογής τις προτάσεις του νομοθέτη στο άρθρο 74 Κανονισμού για την ΤΝ, θα μπορούσαμε να προτείνουμε μια συνεργασία μεταξύ μιας αρχής και ενός ανεξάρτητου φορέα για την εποπτεία της αγοράς, αυτές της Τράπεζας της Ελλάδας και της ΑΠΔΠΧ.

Πλεονεκτήματα: Και οι δύο έχουν μεγάλη εμπειρία στο κομμάτι της εποπτείας, και θα χρησιμοποιήσουν τις υφιστάμενες δομές για την άσκηση των καθηκόντων τους.

Συνδυαστικά, καλύπτουν τα ζητήματα που μπορούν να προκύψουν από το την χρήση συστημάτων υψηλού κινδύνου ΤΝ του Παραρτήματος ΙΙΙ του Κανονισμού για την ΤΝ.

Μειονεκτήματα: Όπως προκύπτει και από τον συγκριτικό πίνακα, ούτε η Τράπεζα της Ελλάδας ούτε η ΑΠΔΠΧ έχουν γνώση των κατηγοριών προϊόντων του Παραρτήματος Ι.

Υπάρχει ο κίνδυνος να περιοριστούν οι έλεγχοι, η ταχύτητα των αποφάσεων αλλά και η ορθή ερμηνεία του Κανονισμού για την ΤΝ για τα ζητήματα αυτά που μπορεί να επηρεάσει την αξιοπιστία των αρχών αυτών και την ορθότητα της κρίσης του, τόσο από την πλευρά των εταιρειών όσο και από τους πολίτες.

Εναλλακτική: Στις παραπάνω δύο θα μπορούσαν να ενταχθούν και οι ΕΕΤΤ και ΑΔΑΕ, καθώς αποτελούν αρχές εποπτείας της αγοράς σύμφωνα με τον Κανονισμό 2019/1020 και έχουν την εποπτεία νομοθετημάτων του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού για την ΤΝ.

Οι υπόλοιπες αρχές που αναλύονται στον συγκριτικό πίνακα 2, θα μπορούσαν να προσθέσουν τις εξουσίες των κοινοποιουσών αρχών σύμφωνα με το άρθρο 28 του Κανονισμού για την ΤΝ, στις ήδη υπάρχουσες αρμοδιότητες τους με βάση τον Κανονισμό 2019/1020.

Το τελευταίο αυτό μοντέλο, βασίζεται πολύ περισσότερο από τα υπόλοιπα στην συνεργασία των εποπτικών αρχών και θα πρέπει να υπερκεράσει τις ισχύουσες παθογένειες (βλ. πιο κάτω, Κύρια Συμπεράσματα και Συστάσεις) του υφιστάμενου μηχανισμού εποπτείας.

Κύρια συμπεράσματα και συστάσεις

Συνδυαστική Εφαρμογή των Κανονισμών για Αποτελεσματική Εφαρμογή

Οι Κανονισμοί 2019/1020 και 2024/1689 λειτουργούν συμπληρωματικά στο πεδίο της εποπτείας της αγοράς. Η παράλληλη εφαρμογή τους εξυπηρετεί πολλαπλούς στόχους: εξασφαλίζει την ολοκληρωμένη συμμόρφωση σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο, ενδυναμώνοντας τους ισχύοντες θεσμούς εποπτείας της αγοράς. Αυτή η συνδυαστική προσέγγιση επιτρέπει τη διαμόρφωση ενός ενιαίου πλαισίου που σέβεται τις εθνικές ιδιαιτερότητες, ενώ παράλληλα εξασφαλίζει την αποτελεσματική εποπτεία της αγοράς.

Εθνική στρατηγική 2022-2026: Χρήσιμα Συμπεράσματα και Επόμενα Βήματα

Η εθνική στρατηγική εποπτείας της αγοράς (2022-2026), βάσει του Κανονισμού 2019/1020, εντοπίζει σημαντικές προκλήσεις στο υφιστάμενο σύστημα εποπτείας, οι οποίες αναμένεται να επηρεάσουν και την εφαρμογή του Κανονισμού ΤΝ. Κάποιες από τις βασικές δυσλειτουργίες του συστήματος είναι:

1. Οργανωτικές αδυναμίες

- Κατακερματισμός εποπτικών αρμοδιοτήτων σε πολλαπλές μονάδες και υπηρεσία
- Επικαλύψεις αρμοδιοτήτων και ελλιπής συντονισμός

- Υποστελέχωση που περιορίζει τη γεωγραφική κάλυψη
- Εσωστρέφεια και περιορισμένη συνεργασία με τελωνεία και άλλες αρχές

2. Διαδικαστικά ζητήματα

- Έλλειψη συστημάτων διασφάλισης επιχειρησιακής συνέχειας
- Ασυνέπεια στις διαδικασίες ελέγχου και επιβολής
- Δυσκολίες στη διαχείριση του πολύπλοκου ρυθμιστικού πλαισίου

3. Τεχνολογικά κενά

- Ανεπαρκής ψηφιακή υποδομή
- Περιορισμένη χρήση του ICSMS
- Ελλιπής εποπτεία διαδικτυακών και εξ αποστάσεως πωλήσεων

4. Ανθρώπινο δυναμικό

- Έλλειψη εξειδικευμένης κατάρτισης σε θέματα αιχμής
- Περιορισμένη "θεσμική μνήμη"

Με την επικείμενη εφαρμογή του Κανονισμού ΤΝ και την πιθανή διεύρυνση των εποπτικών αρμοδιοτήτων, η έγκαιρη αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων καθίσταται κρίσιμη για την αποφυγή περαιτέρω επιδείνωσης του συστήματος εποπτείας.

Πληθώρα Αρχών στην Ελλάδα: Τυπική Συμμόρφωση

Στην Ελλάδα, πολλές αρχές πληρούν «τυπικά» τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για τη συμμόρφωση με τους κανονισμούς, όμως συχνά η τυπική αυτή συμμόρφωση δεν επαρκεί για την ουσιαστική εφαρμογή τους. Είναι απαραίτητη η βελτίωση της λειτουργίας και της συνεργασίας αυτών των αρχών, ώστε να είναι σε θέση να ανταποκριθούν στις ανάγκες της σύγχρονης πραγματικότητας με τρόπο ουσιαστικό και όχι απλά τυπικό. Μια βαθύτερη θεσμική αναδιοργάνωση και εκσυγχρονισμός είναι κρίσιμος για την αποτελεσματικότερη ανταπόκριση στις ανάγκες της κοινωνίας.

Θέματα Ανθρώπινου Δυναμικού: Έλλειψη Εμπειρογνωμοσύνης και Συνεργασίας

Τα θέματα ανθρώπινου δυναμικού παραμένουν σημαντική πρόκληση, καθώς η έλλειψη εξειδίκευσης, εμπειρογνωμοσύνης και συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων φορέων και οργανισμών περιορίζει τη δυνατότητα ουσιαστικής εφαρμογής των κανονισμών. Η συνεχής επιμόρφωση και η ενίσχυση της συνεργατικότητας μπορούν να προσδώσουν στην εφαρμογή των κανονισμών ευελιξία, ανταγωνιστικότητα και αποτελεσματικότητα. Απαιτείται μια προσέγγιση που θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη γνώσης και την ενδυνάμωση των αρμόδιων φορέων με σκοπό τη βελτίωση των υπηρεσιών που προσφέρουν.

Μοντέλα Διακυβέρνησης: Προσαρμοστικότητα στα Εθνικά Πλαίσια

Δεν υπάρχει κάποιο μοντέλο διακυβέρνησης που να είναι ιδανικό για όλες τις περιπτώσεις. Κάθε κράτος-μέλος θα εφαρμόσει το μοντέλο διακυβέρνησης που ταιριάζει καλύτερα στην

διοικητική του δομή και στις ανάγκες της κοινωνίας του. Είναι σημαντικό τα μοντέλα διακυβέρνησης να είναι προσαρμόσιμα και να εξελίσσονται, ώστε να ανταποκρίνονται στις συνεχώς μεταβαλλόμενες απαιτήσεις και προκλήσεις της κοινωνίας και της τεχνολογίας.

Αποτελεσματική Δικαιοσύνη και Κοινωνία των Πολιτών

Για την κοινωνία των πολιτών, είναι κρίσιμο να εξασφαλιστεί η ύπαρξη αποτελεσματικών και αμερόληπτων μηχανισμών που θα διασφαλίζουν την ταχεία και δίκαιη απόδοση δικαιοσύνης.

Το τμήμα 4 του Κεφαλαίου IX θέτει κάποια έννομα μέτρα προστασίας σε περίπτωση παραβιάσεων των διατάξεων δίνοντας το δικαίωμα υποβολής καταγγελιών τόσο σε φυσικά όσο και σε νομικά πρόσωπα, το δικαίωμα επεξήγησης της ατομικής λήψης αποφάσεων που οδηγούν σε δυσμενείς συνέπειες για την υγεία, την ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματά του.

Από την μία μεριά, το άρθρο 85 του Κανονισμού είναι πιο δυναμικό και ευρύτερο από το άρθρο 80 του ΓΚΠΔ που δίνει ανάλογα δικαιώματα μόνο σε υποκείμενα δικαιωμάτων.

Από την άλλη, είναι κρίσιμο, για την αποτελεσματική προστασία των φυσικών και νομικών προσώπων να υπάρχει ένας διαφανής μηχανισμός που να διαχειρίζεται αυτές τις καταγγελίες. Η διαδικασία θα πρέπει να είναι τέτοια ώστε το πρόσωπο που προσφεύγει στην αρχή να μπορεί να υποβάλλει εύκολα την καταγγελία, να ζητά και να λαμβάνει έγκαιρα και έγκυρα ενημερώσεις για την εξέλιξη της υπόθεσής του. Ελλείψει ανάλογης διαφάνειας της διαδικασίας ελλοχεύει ο κίνδυνος απώλειας εμπιστοσύνης προς τα όργανα που είναι υπεύθυνα για την προστασία από παραβάσεις των διατάξεων του Κανονισμού για ΤΝ.

Παράρτημα

ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΝ

Με βάση την ανάλυση της **Homo Digitalis** των διατάξεων των Κανονισμών **2019/1020** και **2024/1689**

ΑΡΧΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑΣ ΑΓΟΡΑΣ

Από τις εικοσιδύο (**22**) συνολικά αρχές και φορείς που αποτέλεσαν αντικείμενο της παρούσας μελέτης, μόνο οι επτά (**7**) πέρασαν το πρώτο τεστ της ανεξαρτησίας και αμεροληψίας, συγκεκριμένα: η ΑΠΔΠΧ, η ΤτΕ, το ΕΣΡ, η ΑΔΑΕ, η ΕΕ και ο ΑΣΕΠ.

Από αυτές, οι ΑΠΔΠΧ, ΑΔΑΕ, ΑΣΕΠ και ΕΕΤΤ φαίνεται να πληρούν τις περισσότερες περιπτώσεις τεχνογνωσίας που απαιτείται με βάση το άρθρο **70** παράγραφος **3** του Κανονισμού για την ΤΝ.

Προθεσμία συμμόρφωσης: **02/08/2025**

ΚΟΙΝΟΠΟΙΟΥΣΕΣ ΑΡΧΕΣ

Οι υφιστάμενες αρχές εποπτείας της αγοράς με βάση τον Κανονισμό **2019/1020** μπορούν να επιφορτιστούν με τις αρμοδιότητες του Κεφαλαίου ΙΙΙ, Τμήμα **4** του Κανονισμού για την ΤΝ

Με τον τρόπο αυτό, συστήματα ΤΝ του Παραρτήματος Ι του Κανονισμού θα μπορούν να υπόκεινται σε έναν έλεγχο συμμόρφωσης που λαμβάνει υπόψης και τα νομοθετήματα (**product safety**) το κάθε προϊόντος, ανεξαρτήτου ΤΝ

Προθεσμία συμμόρφωσης: **02/08/25**

ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΘΕΜΕΛΙΩΔΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ

- Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα
- Αρχή Διασφάλισης Απορρήτου των Επικοινωνιών
- Συνήγορος του Πολίτη
- Εθνική Επιτροπή Θεμελιωδών Δικαιωμάτων

Επόμενα βήματα
Περισσότερες λεπτομέρειες για τις εξουσίες τους, την συνεργασία και τον τρόπο συνεργασίας μέχρι και τον Αύγουστο **2026**

Διορισμός ολοκληρώθηκε (**12/11/24**)

Δημιουργία μηχανισμών που επιτρέπουν στους πολίτες να υποβάλλουν καταγγελίες και προσφυγές σε περιπτώσεις που η χρήση συστημάτων ΤΝ έχει επιπτώσεις στην υγεία, την ασφάλεια και τα θεμελιώδη δικαιώματα

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

- Κανονισμός (ΕΕ) 2024/1689 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουνίου 2024, για τη θέσπιση εναρμονισμένων κανόνων σχετικά με την τεχνητή νοημοσύνη και την τροποποίηση των κανονισμών https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=OJ:L_202401689 (τελευταία πρόσβαση 17/11/24)
- Κανονισμός ΕΕ 2019/1020 για την εποπτεία αγοράς και τη συμμόρφωση των προϊόντων και για την κατάργηση της οδηγίας 2004/42/ΕΚ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019R1020&from=LV> (τελευταία πρόσβαση 17/11/24)
- National product market surveillance strategy referred to in Regulation (EU) 2019/1020 https://www.ggb.gr/sites/default/files/basic-page-files/Revised_National%20Market%20Surveillance%20Strategy%20GR%202022.pdf (τελευταία πρόσβαση 07/11/2024)
- Λίστα με τις εθνικές αρχές εποπτείας της αγοράς για την Ελλάδα <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/61694> (τελευταία πρόσβαση 07/11/24)
- Claudio Novelli, Luciano Floridi et al., 2024, A Robust Governance for the AI Act: AI Office, AI Board, Scientific Panel, and National Authorities Published online by Cambridge University Press: <https://www.cambridge.org/core/journals/european-journal-of-risk-regulation/article/robust-governance-for-the-ai-act-ai-office-ai-board-scientific-panel-and-national-authorities/98FEE97C8F9423DFCC28CBE063F9753B> (τελευταία πρόσβαση, 17/11/24)
- Τσαούσης Γ., 2016, Η έννοια της ανεξαρτησίας των συνταγματικώς θεμελιωμένων Α.Δ.Α : το παράδειγμα της Α.Π.Δ.Π.Χ. – Θεωρητικές και νομολογιακές προσεγγίσεις https://www.dimosiodikaio.gr/wp-content/uploads/dd/2016/2/dd_2016_2_tsaousis.pdf (τελευταία πρόσβαση, 17/11/24)
- European Data Protection Board (EDPB), Statement 3/2024 on data protection authorities' role in the Artificial Intelligence Act framework https://www.edpb.europa.eu/system/files/2024-07/edpb_statement_202403_dpasroleaiact_en.pdf (τελευταία πρόσβαση 12/11/24)
- Πρεβεδούρου Ε. Τι είναι οι Ανεξάρτητες Αρχές και σε τι χρησιμεύουν; - <https://www.syntagmawatch.gr/my-constitution/ti-ine-oi-anexartites-arches-kai-se-ti-chrisimevoun/> (τελευταία πρόσβαση, 17/11/24)
- Πρεβεδούρου Ε., 2023, Οι Ανεξάρτητες Αρχές , (τελευταία πρόσβαση, 14/11/24)

- Σπηλιωτόπουλος, Επαμεινώνδας, 2017, Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου. Αθήνα <https://www.odigostoupoliti.eu/mi-sintagmatika-katochiromenes-anexartites-diikitikes-arches-ada/> (τελευταία πρόσβαση, 09/11/2024)
- Ηλιάδου Αικατερίνη, Η επικράτηση του μοντέλου των ανεξάρτητων αρχών στο πλαίσιο του κοινοβουλευτικού συστήματος, (Η πορεία προς το Ευρωπαϊκό Σύνταγμα και η πρόσφατη Αναθεώρηση του Ελληνικού Συντάγματος. Σκέψεις, τάσεις και προοπτικές)
- ΕΔΔΑ απόφαση της 15.10.2009 (αριθμ. 17056/06), Micallef κατά Μάλτας, σκ. 93, [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-95031%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-95031%22]}) (τελευταία πρόσβαση 10/11/2024)
- ΕΔΔΑ απόφαση της 6.11.2018 (αριθμ. 55391/13, 57728/13 και 74041/13) Ramos Nunes de Carvalho e Sá κατά Πορτογαλίας, σκ. 145, [https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:\[%22001-187507%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{%22itemid%22:[%22001-187507%22]}) (τελευταία πρόσβαση 10/11/2024)
- ΕΔΔΑ απόφαση της 9.1.2013 (αριθμ. 21722/11) Oleksandr Volkov κατά Ουκρανίας, σκ. 104 [https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:\[%22001-115871%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/fre#{%22itemid%22:[%22001-115871%22]}) (τελευταία πρόσβαση 10/11/2024)
- Φαμέλη Ελένη, 2014, Ο ρόλος των Κωδίκων Δεοντολογίας στην εφαρμογή της χρηστής διοίκησης: Συγκριτική μελέτη των σχετικών προβλέψεων του Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας και του Ευρωπαϊκού Κώδικα Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς https://www.ekdd.gr/ekdda/files/ergasies_esdd/22/034/1774.pdf (τελευταία πρόσβαση 12/11/2024)
- Χαρίκλεια Ζάχου, 2023, Βασικές Δεοντολογικές Αρχές Που Διέπουν Το Δικαστικό Λειτουργήγμa, https://www.esdi.gr/wp-content/uploads/2023/seminars/03/deontologia/zachou_2023.pdf (τελευταία πρόσβαση 12/11/2024)
- Ντάλλα, Θ. 2018, Οι κανονιστικές αρμοδιότητες των ανεξάρτητων αρχών <https://pergamos.lib.uoa.gr/uoa/dl/object/2711173> (τελευταία πρόσβαση 12/11/2024)

Η Νίκη Γεωργακοπούλου είναι Δικηγόρος Αθηνών με ειδίκευση στο Δίκαιο των Προσωπικών Δεδομένων. Είναι απόφοιτη της Νομικής Σχολής Αθηνών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών και κάτοχος Μεταπτυχιακού Προγράμματος "Δίκαιο και Πληροφορική" του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Η μεταπτυχιακή διπλωματική της εργασία αφορά το Blockchain και τα Έξυπνα Νομικά Συμβόλαια. Η Νίκη έχει αμείωτο ενδιαφέρον για τις τεχνολογικές εξελίξεις καθώς και το πώς επηρεάζουν τη ζωή μας τόσο στον φυσικό όσο και στον ψηφιακό κόσμο. Παρακολουθεί συνεχώς τις εξελίξεις και προβληματίζεται για το πως μπορεί να επηρεάσουν τη ζωή μας καθώς και τις ανθρώπινες σχέσεις. Συμμετέχει σε σεμινάρια, ημερίδες και workshops. Από το 2023 είναι ενεργό μέλος της Homo Digitalis. Στον ελεύθερό της χρόνο ασχολείται με τη μουσική και τον χορό.

Η Λαμπρινή Γυφτοκώστα είναι Δικηγόρος και Διευθύντρια της Homo Digitalis σε θέματα τεχνητής νοημοσύνης και ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Είναι κάτοχος Μεταπτυχιακού Τίτλου από το Nottingham Law School σε θέματα International Trade Law, με πιστοποιήσεις σε θέματα προστασίας προσωπικών δεδομένων, κυβερνοασφάλειας, ανθρωπίνων δικαιωμάτων και τεχνητής νοημοσύνης. Δραστηριοποιείται στο χώρο της συμμόρφωσης με την ευρωπαϊκή νομοθεσία αλλά και της δημόσιας διαβούλευσης για πάνω από 15 χρόνια σε Ελλάδα και εξωτερικό.